

avui perdut. També hi ha les fórmules franceses d'Angers i les anomenades *Formulae Marculfi*. A la Biblioteca Pública de Tarragona es conserva un manuscrit procedent de Santes Creus, que conté fórmules inspirades, com totes les medievals, en les franceses. Al segle XII, Irneri escriví les *Formulae tabellionum*, text perdut, però que ha inspirat les fórmules notariales per molts segles. Poc temps després de l'aparició dels formularis inspirats en el dret romà, apareixen els primers tractats teòrics (*Ars Notariae*), el més notable dels quals és la *Summa* de R. Orlandino Passagiero (Rolandino). A l'Arxiu de la Corona d'Aragó és conservat, formant part del fons de Ripoll, el *Liber glossarum et etimologiarum*, del segle X, i un altre formulari, aquest del segle XIV. També a la Biblioteca de Catalunya són conservats altres formularis notariales datats, estudiats per la riquesa de les seves descripcions i fórmules: n'hi ha un del segle XIV, cinc del segle XV, un del segle XVII, tres del XVIII i dos que contenen fórmules d'aquest segle i del següent. A l'Arxiu Històric Provincial de Tarragona és guardat també un formulari datat l'any 1380, que havia estat propietat d'un tal Guillem, notari de Barcelona. A l'Arxiu Històric de la Ciutat, de Barcelona, es troba una *Ars Notariae*, amb glosses de Pere d'Únsola al Rolandino, que és fragmentari; el podem considerar completat per un altre de l'Arxiu Episcopal de Barcelona. A la Biblioteca Nacional de Madrid és conservat un manuscrit que conté un formulari notarial, recopilació del segle XVI feta pel notari Francesc Safont. L'any 1432, en morir el notari barceloní Joan de Fontcuberta, els seus béns foren posats a l'encant, la qual cosa ens permet de conèixer els seus mobles i els seus llibres. El Comunicant no detalla els formularis dels segles XIX i XX, però subratlla com s'hi veu la substitució de la llengua catalana per la castellana en les actuacions judicials i la substitució de la llatina per la catalana en les escriptures i en els quaderns personals dels notaris, tant al Principat com al País Valencià.

Intervenen el PRESIDENT i els Srs. R. NOGUERA DE GUZMÁN (el treball del Sr. Duran ha estat premiat pel Col·legi Notarial de Barcelona; el nostre notariat és un dels més antics del món; tots els *Ars Notariae* són glossa del Rolandino) i J. RUBIÓ I BALAGUER (cal no deixar de banda la part literària dels formularis; hom podria assenyalar en un mapa les influències d'aquests formularis i de l'*Ars dictandi*). — JOAN MERCADER, Secretari.

13 maig 1953: Història. --- Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. JOSEP M. PONS I GURI llegeix la seva comunicació titulada *Roig i Jalpí i el Prior de Meià*. Roig i Jalpí cita en les seves obres una inscripció romana, referent al pas d'Hannibal, trobada a Blanes, però que no esmenta en el pseudo-Boades. La inscripció, sobre marbre, deia: «TELONGO · BACHIO · QVI · POENO · EXERC · CVM · HA · NIP · IN · ITAL · TRANSEVTE · CVM · S · P · Q · R · CVM · FACTIONE · REIP · AMICA · SENSIT · BLANDENSES · STATVAM · D · D». El prior de Santa Maria de Meià, Josep de Jalpí i Julià, l'any 1676 dóna testimoniatge, davant el notari de Barcelona Pau Pi, d'haver vist a Blanes aquesta inscripció els anys 1609, 1610 i 1652. Fa aquest testimoni a requesta de fra Roig i Jalpí, cosí del prior. Aquest text forma part de les inscripcions que el falsari Marcanova atribuïa a les recerques de Ciriaco de Filippo Pizziccolli, conegut per Ciriaco Anconitano, i que Metello i Antonio Agustín ja havien donat per falses anteriorment. Altres historiadors, Ocon, Florián de Ocampo, Beuter, Diago i Pujades creuen el text autèntic, però Beuter i Pujades el consideren desaparegut en llur temps. Pere de Marca, entre 1644 i 1651, fa investigacions a Blanes i arriba a la conclusió de la seva inexistència i afirma que devia tractar-se d'una mala falsificació que ni tan sols té el sabor de l'antiguitat. Si la *Marca Hispanica* no hagués romàs inèdita fins al 1688, probablement Roig i Jalpí no hauria provocat el testimonial del seu cosí, el prior. Més tard, Feliu de la Penya, el P. Finestres i Bofarull tornen a fer cas de la fingida inscripció de Blanes. El prior de Meià, Josep de Jalpí i Julià, nasqué a

Sant Celoni a la darrereria de 1604, fou armat cavaller el 1626, es doctorà en ambdós Drets a Roma l'any 1632. El 1633 rebé les butlles de nomenament de prior del monestir de Santa Maria de Meià. Després d'un noviciat de tres mesos a l'abadia de Sant Salvador de Breda, prèviés les dispenses pontificies, fa professió monàstica a la Seu de Girona i, recorrent els ordes sagrats amb inòida rapidesa, pren possessió del priorat. Fou oïdor del General de Catalunya, canceller del Principat, tercer del Tribunal de Contencions, president de la Congregació claustral tarragonina de l'Orde de Sant Benet, i fins i tot abat electe de Cuixà. Durant l'alçament i la guerra contra Felip IV, de moment adoptà una cauta neutralitat, però després es decantà a favor del rei; això li valgué persecucions de les autoritats franceses i, després, una gran influència i l'amistat de Joan Josep d'Àustria. Tenia pretensions de gran senyor i d'amant de les arts i de les lletres; deixà escrites unes memòries del seu temps, perdudes en gran part; recollí textos de dret comarcal, preparà i féu imprimir obres de petita devoció, una obra sobre el culte a sant Jordi, les constitucions de la Congregació Benedictina, etc. Morí a Barcelona el 1678. Els anys 1609 i 1610, quan pogué veure la inscripció de Blanes, segons afirma en el testimonial de 1677, devia tenir uns cinc anys d'edat; és impossible que el 1677 recordés el text de la inscripció, suposant i tot que la inscripció existís. El 1652 tampoc no la podia haver vista, perquè no posà els peus a Blanes, on era molt conegut, en moments que era objecte de gran persecució per part de les autoritats franceses i de les del Principat.

Intervé el PRESIDENT. — R. ALBERT I LLAURÓ, Secretari.

16 maig 1953: Llengua i Literatura. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

La Srta. CARMÉ BOYÉ comença la seva comunicació, que versa sobre *Màgia i retòrica en la poesia de St. John-Perse*, indicant que la poesia d'aquest autor és molt poc coneguda i comentada malgrat la seva importància. Per la seva significació, el trobem en la línia Baudelaire-Mallarmé. Baudelaire, en el seu famós poema *Correspondances*, assenyala el camí del poeta modern: alliberar el símbol per la paraula, segons la llei misteriosa de l'analogia. Mallarmé en *Le tombeau d'Edgar Poe* diu que cal «donner un sens plus pur aux mots de la tribu», o sia trobar la innocència primordial de l'objecte per mitjà de la seva relació secreta amb el mot. Procediment màgic. St. John-Perse té en compte aquesta lliçió de Mallarmé, però no crearà com ell una nova sintaxi, ni la destruirà com els superrealistes, ans l'afina i purifica fins que els lligams sintàctics esdevenen transparents i el mot brilla del seu esclat propi i de l'esclat dels altres. Els dos poemes fonamentals són *Anabase* i *Vents*. En el poema *Anabase* el poeta, «l'estranger», avança pacíficament per plans cada vegada més elevats fins a arribar al gran país metafísic: transposició poètica i màgica de la vida posterior del poeta. La paraula és encara vehicle d'una força que apunta molt més enllà d'ella mateixa. El gran poema posterior *Vents*, en quatre cants i vint-i-cinc mil versicles, es realitza en imatges còsmiques on la riquesa verbal ja és el poema per ella mateixa. Aquesta poesia còsmica implica una retòrica original: el verset i la prosa poètica desenvolupats paral·lelament per Paul Claudel. Les al·literacions, les repeticions, són d'una gran riquesa, i àdhuc el ritme i les rimes internes tenen valors absolutament nous. És poesia d'ecos i de ressonàncies, per les quals s'estableix un moviment inimitable en una de les obres poètiques més riques i més nobles del nostre temps.

Intervenien el PRESIDENT i els Srs. P. BOHIGAS i G. PEYRONNET (remarca en el poeta el desig de precisar els mots i la poca relació de la seva poesia amb la dels simbolistes). — R. ALBERT I LLAURÓ, Secretari.

6 juny 1953: Història. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. JOAN AINAUD informa sobre el Congrés de la Federació Històrica del Lluenguadoc Mediterrani i del Rosselló, tingut a Perpinyà els dies 16 i 17 de maig,